

lar-ne-, una candidatura a l'esquerra del PSOE per intentar evitar la màxima dispersió. En aquest cas, quedaria l'opció teòrica que l'aliança aconseguís 1 escó, resultat que deixaria 6 diputats per als conservadors i 5 per al PSOE. A aquesta esperança s'aferra EU, que és la formació que té l'únic diputat dins del Pacte al marge del PSOE. Així també s'assoliria l'empat desitjat. Tanmateix, no hi ha cap dubte que si el Pacte es trenca, els conservadors en sortiran potencialment afavorits.

La clau de Formentera. Com s'ha fet evident, l'esperança de l'esquerra illenca es basa en un encadenament de supòsits electorals que fan de Formentera l'illa que desequilibra el conjunt balear. A Menorca res no s'alteraria. A Mallorca el PP guanyaria a molt estirar 1 diputat d'avantatge envers el PSOE. I a Eivissa, els conservadors en restarien 1. El PP sumaria com a molt 29 escons. L'únic diputat de Formentera decidiria el Govern balear. A favor dels progressistes. En el PSOE confien cegament en aquesta possibilitat. Creuen que, després del pacte amb els independents a l'Ajuntament de l'illa, hi ha moltes opcions que el diputat per Formentera se l'emporti una candidatura progressista unitària, com la COP. Això sí: volen que la persona elegida estigui dins l'òrbita socialista, com ja passà el 1999. L'esperança socialista s'anima perquè són molt pocs els sufragis necessaris per inclinar la balança a l'illa. Cal observar (vegeu el requadre de la pàgina 22) que al 2003 AIPF guanyà a la COP per només 342 vots, i que el 1999 el resultat va ser l'invers per 353 sufragis. Tan poca diferència va poder reportar un diputat en el Parlament balear al Pacte de Progrés el 1999 i al PP l'any 2003. Però no un qualsevol, sinó el diputat que en ambdós casos va donar la majoria absoluta: 30 escons, de 59. I això és el que els progressistes esperen que torni passar, al seu favor. Tot i que és una anàlisi estrictament numèrica, i que es basa en els supòsits comentats per a la resta d'illes, és a Formentera i en aquest grapat de vots, uns 350, que es basa l'esperança de l'esquerra balear de recuperar el Pacte de Progrés l'any vinent.

Miquel Payeras

La nit electoral que va acabar portant Francesc Antich a la presidència del Govern balear va ser la gran nit de Formentera. Era una nit gairebé d'estiu del 1999, i tot i que avui sona a història antiga –de fet, pertany al segle passat–, ha quedat fixada com una pintura al fresc en la volta cranial de la parròquia progressista illenca, ja que el cens més petit va tenir el part més llarg i va propiciar el final més feliç.

Cap a on es decantarà Formentera?

El diputat per Formentera era l'independent Santi Ferrer, que encapçalava la llista de la COP. La balança es decantava en favor d'una suma que expulsava el PP del Govern autòmic per un escó i atorgava a la germana petita una dolça aurèola èpica.

Quatre anys després, el 2003, les dretes formenteres (PP més GIF) repetien la fórmula de les esquerres, confegien la candidatura autonòmica conjunta AIPF i enfrontaven amb intel·ligència un candidat independent, Josep Mayans, a un Santi Ferrer que ja feia un temps que s'havia afiliat al PSOE. En aquesta ocasió, els formenteres castigaren una actuació de quatre anys, més dotada per a l'enfrontament que per al consens, i convertiren en diputat el candidat de les dretes, una persona jove i de perfil ideològic molt similar al seu oponent (coses de la centralitat) i amb un tarannà clarament més discret i dialogant. Però sis dels tretze regidors foren per a la COP, que tot i ser la força més votada, va passar a l'oposició municipal pel pacte dels set restants (tres del PP, tres del GIF i un del PREF). Les esquerres de Formentera (i per extensió, d'Eivissa) tastaven la mateixa medicina que havien receptat al PP quatre anys abans. I Matas tornava al Govern balear amb una majoria absoluta tan incontestable que convertia Formentera en irrellevant

a efectes parlamentaris, encara que el diputat formenterer li permetia recuperar el Consell Insular d'Eivissa i Formentera... L'aurèola del 1999 s'apagava.

Quan tot just falta un any per a les eleccions autonòmiques del 2007, sembla que el PSOE vol ressuscitar el somni d'aquella nit d'estiu del 1999. I com que els números surten justets, el futur incert torna a passar, en certa manera, per Formentera i pel Consell Insular pitius. La pregunta és, doncs, si Formentera tornarà a decantar la balança. Una pregunta que en porta associada una altra: en favor de quina esquerra? Del PSOE en solitari? O de les esquerres sota diferents pactes possibles i impossibles, preelectorals i/o postelectorals? En definitiva, pot Formentera garantir un nou tomb a l'esquerra?

Tot i la naturalesa imprevisible de la democràcia, els factors que marquen la vida política avui a l'illa auguren un 2007 molt similar al 2003. Analitzem l'actuació del PSOE a Formentera (i a Eivissa) des d'aleshores. I em referesc només al PSOE perquè ha funcionat, paradoxalment, amb mentalitat de partit únic de l'esquerra en les dues úniques illes on va arribar al poder gràcies a pactes preelectorals. És una actuació marcada, d'una banda, per la incomoditat que li suposar el fet de governar (o fer

oposició) de manera conjunta amb forces nacionalistes i d'esquerres, i de l'altra, per la victòria electoral de Zapatero.

I encara que el PSOE conservi l'Ajuntament d'Eivissa gràcies a un pacte amb ERC, EU i ENE, l'aleshores president de la Federació Socialista Pitiüsa (FSP), Vicent Tur, qualificava el 2004 el Pacte Progressista de "fórmula esgotada" en tant que "model que no dona els resultats que es persegueixen" i instava el PSOE a buscar "fórmules originals i imaginatives" per fer front al PP. L'agost d'aquest mateix any el secretari general del PSOE a Formentera, Bartomeu Ferrer, assenyalava que el PSOE havia de concórrer en solitari a les eleccions municipals del 2007.

Els socialistes formenterers han actuat en conseqüència: han deixat morir la COP. Avui és una sigla que sobreviu perquè com a tal es va presentar a les eleccions, però sense contingut real des de la dimissió de dos dels regidors independents fa poc més d'un any. Una dimissió causada per la desídia política dels regidors socialistes i per la negativa d'aquests independents a protagonitzar una moció de censura a mitja legislatura que els portés al govern local per mà del controvertit Cándido Valladolid, l'únic regidor del PREF.

Les eleccions dins del PSOE pitiús portaren Roque López a la secretaria general de la FSP, i el regidor socialista formenterer José Ramón Mateos, fidel escuder, va ocupar un lloc de sortida en

la llista socialista per Balears que el va convertir en diputat al Congrés. Mateos, abduït per l'èxit de Zapatero en les eleccions generals fins al punt d'haver oblidat les especials circumstàncies d'aquell 11-M, ha engegat la maquinària socialista formenterera per reconquerir el poder en solitari, convençuts com estan que el seu sostre electoral a Formentera és el del 14-M, quan aconseguiren 1.418 vots (47,6%). Corroboren aquesta línia estratègica les paraules d'Antich en l'executiva regional extraordinària del PSOE per fer balanç triomfal del primer any de Zapatero a la Moncloa: "Amb l'ajuda de Madrid és possible un canvi de Govern a les autonòmiques del 2007."

Cal recordar que l'última vegada que el PSOE de Formentera es va presentar en solitari a les eleccions municipals i autonòmiques, l'any 1995, va aconseguir 846 vots (34,5% i cinc regidors). El primer any de la COP, el 1999 (el del tomb autonòmic), la coalició que integrava el PSOE va obtenir 1.536 vots (54,9% i vuit regidors). S'ha de tenir en compte que aquestes eleccions foren les de l'intent de tupinada amb el cens irregular d'argentins que va donar lloc al "cas Formentera" i de l'incendi intencionat d'una part de l'arxiu urbanístic de l'Ajuntament, dos episodis predemocràtics que posaven fi a la legislatura més lamentable des del retorn de la democràcia. En les eleccions del 2003, la situació es va "norma-

litzar": la COP obtenia 1.333 vots (47,6% i sis regidors).

Amb totes aquestes dades a la mà, el PSOE ha bravejat amb la negativa a reeditar la candidatura única pitiüsa al Senat. Quan l'Esquerra Nacionalista i Ecologista d'Eivissa va proposar consultar la COP per escollir un suplent formenterer, el PSOE s'hi va oposar amb l'argument que aquell era "un acord entre partits i a Formentera només n'hi ha un, de partit", bandejant una COP que aleshores encara tenia tres regidors independents i tres regidors socialistes. El 14-M, la candidatura al Congrés Progressistes de les Illes Balears va obtenir 204 vots (6,8%) a Formentera. En els últims mesos, s'ha comentat la possibilitat que les properes eleccions municipals hi hagués un partit polític que recollís totes les sensibilitats nacionalistes i d'esquerra que no se senten representades pel PSOE, però a hores d'ara la creació d'aquesta opció és una incògnita.

La tendència marcada pel PSOE sembla descartar, per tant, la reedició de la COP per al 2007. A això cal afegir-hi: el desacord d'un sector gens menyspreable del PSOE formenterer que desaprova la gestió de l'executiva local visualitzada en l'actual pacte municipal de govern; la decepció de molts dels simpatitzants del projecte COP per circumstàncies diverses (actitud de menyspreu del PSOE, accés al poder mitjançant una moció de censura i de la mà d'un polític poc simpàtic a la majoria dels seus votants...), que suposen un bon grapat de vots abocats a l'abstenció; les dificultats del PSOE per trobar a hores d'ara candidats atractius a l'Ajuntament; la difícil tasca de trobar un candidat autonòmic capaç de fer ombra a Josep Mayans, un diputat independent que tot i liderar la candidatura de les dretes s'ha mantingut al marge de les disputes dels partits i s'ha dedicat amb èxit a la gestió amb un balanç difícil de rebatre... Són alguns dels factors que dificulten que el PSOE en solitari es faci amb el diputat somiat. O tal vegada serà ver que finalment la parròquia progressista formenterera es conformarà amb els cants de sirena convocant-los per enèsima vegada al "vot útil" de l'esquerra, ara amb la cara de Zapatero per davant?

Joan Mari

Santi Ferrer, l'Independent que va encapçalar la llista del COP de Formentera, la guanyadora en les eleccions de 1999.